

Orczy Emma bárónő

(Tarnaörs, 1865. szeptember 27. — London, 1947. november 12.)

író

Apja Orczy Bódog báró, a Nemzeti Színház főintendánsa, zeneszerző, Liszt, Gounod és Wagner jó ismerőse volt, anyja Wass Emma grófnő.

15 éves, amikor szüleivel előbb Brüsszelbe, majd Londonba költöztek. A Heatherley School of Art-on festeni tanult, képeiből a Royal Academy of Arts is kiállított. Tanulmányai a zenére is kiterjedtek. 1894-ben házasságot kötött Montague Barstow-val. A fiatal pár nagyon nehéz anyagi körülmények között élt, emiatt Emma írni kezdett. Első népszerű műve az 1900–1909-ig készült *The Old Man in the Corner* (*Az öregember a sarokban*) című detektívtörténet-sorozat volt, ami a Royal Magazine-ben jelent meg. Sikerét az 1905-ben megjelent *The Scarlet Pimpernel* (*A Vörös Pimpernel*) című, a francia forradalom idején játszódó és egy – veszélybe jutott arisztokratákat külföldre csempésző – angol lordról szóló művével alapozta meg, ami ugyan első, regény formájában nem tűnt fel, de amikor férjével színpadra dolgozta át, egyszeriben nemcsak a darab, hanem a regény is óriási sikerré lett.

Londonban négy éven át futott a darab egyfolytában, több mint 2000 előadása volt. Sikerén felbuzdulva az író nő többször is visszatért figurájához, folytatta a történetet.

A *Vörös Pimpernel*ből több mint harminc mozi- és TV-film készült, Frank Wildhorn musicalt írt a regényből. Számos konzervatív szemléletű, korábban népszerű kaland- és detektívregényt írt Orczy Emma, amelyek több kiadásban s igen sok nyelven jelentek meg. Összes műveit kiadták cseh és olasz nyelven is. 1898-ban az *Old Hungarian Fairy Tales* (*Régi tündérmesék*) című könyvének egyik angol kiadásához férjével közösen készített illusztrációkat. 1915-ben *Let We Forget* (*Felejtjük el!*) címmel állított össze háborús antológiát, amelyhez bevezetőt is írt.

Önéletrajza 1947-ben jelent meg *Links in the Chain of Life* (*Az élet láncszemei*) címmel.

Ellentétben a világot elöntő fordítás áradattal, 1940-ig Orczy Emmának mindössze öt könyve jelent meg itthon. A II. világháború után Magyarországon tilalomlistán volt egészen a legutóbbi évekig.

Orczy Emma: A Vörös Pimpernel

A regény főhőse a kissé kótyagosnak tartott angol nemesember, a walesi herceg kedvencei közé tartozó arisztokrata Sir Percy Blakeney – a mai sztárügynökök egyik irodalmi őse –, aki a francia forradalom idején bebörtönzött arisztokratákat és más elítélteket szabadít ki bravúros trükkökkel és módszerekkel. Minden tethelyen hátrahagyja a hamar védjegyévé váló jelet, a vörös pimpernel (*mezei ticszem, Anagallis arvensis*) nevű virágot. Természetesen üldözői soha nem tudják elkapni, hisz még a felesége, az ünnepezt francia színésznő, Marguerite is csak később jön rá, hogy az ő mindenki által hóbortosnak vélt, aranyifjú férje azonos a rettegett, avagy hősként tisztelt Vörös Pimpernellel.

A Vörös Pimpernel napjainkban is repertoárdarab világszerte, sőt néhány éve a musicalváltózat is megszületett. Az alapregényt a színházi sikerszeria nyomán tizennégy nyelvre fordították le.

Az első Pimpernel-regényt 1940-ig további tizennégy kötet követte, köztük természetesen egy erdélyi vonatkozású is.